KUPIŠKIO MENO MOKYKLA
Juridinio asmens kodas 191777764

PATVIRTINTA
Kupiškio meno mokyklos direktoriaus
2026 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr.Ū-5

PASTATŲ IR STATINIŲ PRIEŽIŪROS DARBININKO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 6

I SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Kupiškio meno mokyklos (toliau – Mokykla) pastatų ir statinių remontininku (toliau-Darbuotojas) gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklausęs bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus, supažindintas su priešgaisrinės saugos reikalavimais.
2. Darbuotojas privalo laikytis Mokyklos darbo tvarkos taisyklių, vykdyti Mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus. Būti išklausęs privalomųjų higienos žinių patikrinimą ir turėti pažymėjimą.
3. Nerūkyti darbo vietoje, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų, narkotikų ar kitokių svaiginančių preparatų.
4. Mokykloje nustatyta tvarka pasitikrinti sveikatą. Sveikatą pasitikrinti pagal sudarytą grafiką. Su šiuo grafiku Darbuotojas supažindinamas pasirašytinai.
5. Papildomas instruktavimas atliekamas patvirtinus saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais.
6. Darbuotojas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio rėžimo.
7. Darbuotojas dirba pagal patvirtintus darbo grafikus. Darbuotojui dirbant lauke, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip -10˚C, arba nešildomose patalpose, kai aplinkos temperatūra žemesnė kaip +4 ˚C suteikiamos specialios pertraukos ne rečiau kaip kas 1,5 val.
8. Darbuotojui turi būti numatytos patalpos pasišildyti, pasislėpti nuo darganos, numatyta vieta darbo įrankiams sudėti; pasišildymo patalpose turi būti vaistinėlė su medikamentais.
9. Darbuotojas privalo informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui apie padėtį darbo ar kitose Mokyklos vietose, kurios, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
10. Darbuotojas privalo imtis priemonių ir pagal galimybes pašalinti priežastis, galinčias sukelti traumas, avarijas, apie tai nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui.
11. Darbuotojas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas informuoti direktoriaus pavaduotoją ugdymo aprūpinimui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą. Prireikus kviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.
13. Darbuotojas turi laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai bei apavas, valgyti tik tam skirtose vietose.
14. Darbuotojui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II SKYRIUS
PASTATŲ IR STATINIŲ REMONTININKO PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

14. Galimi profesinės rizikos veiksniai Darbuotojo darbo vietoje:

Eil. Nr.	Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai, norint išvengti pavojaus
14.1.	Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Neliesti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių. Pavojingiausia yra artintis prie nukritusio laido arba išeidinėti iš žingsnio įtampos zonos dideliais žingsniais. Išeiti reikia neskubant ir dedant kojas viena arti kitos, t.y. pirštai-kulnas, arba šokuojant ant vienos kojos. Žingsnio įtampa tampa lygi nuliui nutolus apie 20 m nuo laido nukritimo vietos
14.2.	Veikiantys mechanizmai, besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos.	Neliesti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančių įrenginių dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais.
14.3.	Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonose	Galimos avarijos ir traumos.	Saugotis judančio transporto, vaikščioti tik numatytais takais ir praėjimas.
14.4.	Įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Vizualiai tikrinti įrankių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.
14.5.	Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšviestumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, siūlyti tiesioginiam vadovui įrengti papildomą apšvietimą.
14.6.	Dulkės, garai, aerozoliai (organinės ir neorganinės kilmės)	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos.	Jeigu dulkių kiekis, oro užterštumas viršija leistiną normą jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
14.7.	Cheminės medžiagos (valymo priemonės ir kt.)	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Chemines medžiagas laikyti tik markiruotoje taroje.

14.8.	Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
14.9.	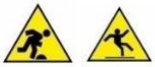 Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindinio dangos turi būti neslidžios, lygios. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
14.10.	Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.
14.11.	Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę. Esant audrai, perkūnijai, plikšalai darbus lauke nutraukti.
14.12.	Gyvūnų, vabzdžių poveikis	Galimi įkandimai, susirgimai.	Teritorijoje pasirodžius gyvūnui (šuniui, lapei ir pan.), reikia būti atsargiam, stovėti, nejudėti, nes jis gali būti pasiutęs ir jam įkandus galima susirgti pasiutlige. Apsaugai nuo vabzdžių įkandimų dėvėti odą uždengiančius drabužius, atviras vietas patepti repelentais atbaidančiais uodus, muses ir kt.
14.13.	Smurtas	Galimi kūno sužalojimai užpuolimo atveju	Stengtis išvengti konfliktų, juos spręsti taikiai.

15. Darbuotojas privalo naudotis Mokyklos suteiktomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

15.1. apsauginiais darbo drabužiais;

15.2. galvai apsaugoti;

15.3. akims apsaugoti;

15.4. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;

15.5. kojoms ir pėdoms apsaugoti;

15.6. gero matomumo drabužiais (signalinę liemenę).

16. Darbdavys esant reikalui turi teisę nemokamai išduoti darbuotojui daugiau asmeninių

apsaugos priemonių negu numatyta pagal asmeninių apsaugos priemonių sąrašą. Asmeninės apsaugos priemonės išduodamos priklausomai nuo atliekamo darbo.

17. Darbo drabužiai turi būti tinkamo dydžio, tvarkingi, užsagstyti. Draudžiama darbo drabužius susegti smeigtukais, adatomis, kišenėse laikyti pašalinius daiktus, naudoti darbo drabužius ne pagal paskirtį.

18. Darbo metu būti dėmesingu, atidžiu, atsargiu, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

19. Apsauga nuo uodų: uodus galima nubaidyti natūraliais kvapais. Jie nemėgsta pomidorų lapų, gvazdikėlių, anyžių bei eukalipto kvapo. Atviras kūno vietas galima paprasčiausiai patepti šių augalų aliejais. Panašiomis apsaugos priemonėmis išsiskiria ir paprastojo kiečio sultys.

20. Jeigu vis dėlto atskrido geliantis vabzdys, svarbu nedaryti staigių judesių. Mojavimas rankomis dažnai tik pakursto jų agresiją.

21. Grįžus iš darbo atidžiai reiktų apžiūrėti savo kūną, iššukuoti plaukus, ypač gerai reikia patikrinti sprandą, sritį už ausų ir plaukų sritį, nusiprausti po dušu, nes kol erkė suranda kur įsisiurbti, praeina maždaug valanda. Vilkėtus drabužius reiktų iškratyti, apžiūrėti ir pakabinti negyvenamoje patalpoje arba saulėje (sausame ore erkės išgyvena labai trumpai). Jei drabužiai buvo purkšti repelentais, reikia juos išskalbti.

22. Atliekant darbus saulėtomis dienomis reikia užsidėti kepurę ar kitą galvos apdangalą.

23. Norint apsisaugoti nuo šalčio, būtina vilkėti šiltus darbo drabužius, o esant žemesnei kaip – 10^0C temperatūrai, kas valandą šiltoje patalpoje daryti 10 min. pertraukėles, nes galima susirgti peršalimo ligomis, nušalti rankas, kojas ir pan.

24. Darbuotojas, dirbdamas lauke, privalo dėvėti signalinę liemenę .

III SKYRIUS
DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

25. Prieš pradėdamas dirbti, Darbuotojas privalo:

25.1. apsivilkti tvarkingus darbo drabužius, ir atsižvelgdamas į atliekamo darbo pobūdį, pasiruošti asmenines apsaugos priemones;

25.2. iš tiesioginio vadovo gauti darbo užduotį ir aptarti jos atlikimo ypatumus, apsaugos priemones;

25.3. apžiūrėti, jei reikia, sutvarkyti darbo vietą;

25.4. patikrinti darbo vietos aptvėrimus, įspėjamuosius ir draudžiamuosius užrašus, kelio ženklus ir pan.;

25.5. patikrinti, ar darbo įrankiai bei inventorius tvarkingi;

25.6. jeigu reikia, dirbti ant kopėčių.

IV SKYRIUS
DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

26. Darbo metu Darbuotojui perkūnijos metu draudžiama stovėti po medžiais, šalia kitų aukštų daiktų, statinių.

27. Patikrinti darbo įrankius:

27.1. įrankių rankenos turi būti padarytos iš tvirtos medienos be šakų ir įskilimų;

27.2. kotai turi būti ovalios formos, be šerpetų. užkalti pleištais;

27.3. dildžių, atsuktuvų, kaltų rankenos turi būti su metaliniais žiedais, ne trumpesnės kaip 150 mm;

27.4. plaktukai, kūjai turi būti be įtrūkimų, šerpetų, užplakimų;

27.5. plaktuko rankenėlė turi būti ne trumpesnė kaip 400 mm, o kūjo - 700 mm;

27.6. naudotis tik išbandytomis kopėčiomis - dirbti su netvarkingomis kopėčiomis draudžiama;

27.7. naudoti tik tvarkingus peilius. Nedirbti su nestandartiniu peiliu ar peiliu, kurio kotas neturi ribotuvo. Peilius laikyti būtina nuolatinėse vietose;

27.8. Dirbant su peiliais, naudoti juos pagal paskirtį, dirbti atidžiai, neskubant, derinti rankų judesius, pastoviai stebėti ašmenų aštrumą. Peilių ašmenys turi judėti nuo darbuotojo;

27.9. nelaikyti kibirų ir kitų pagalbinių priemonių praėjimuose, neužkrauti jais darbo vietos, kad netrukdytų praeiti ar dirbti.

28. atliekant remonto darbus, draudžiama:

28.1. šluoti sąšlavas į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos paplavas, purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas įvairias atliekas;

28.2. pilti į lietaus ir fekalinės kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba įsiliepsnojančių medžiagų;

28.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais upes ir kitus vandens telkinius bei jų pakrantes;

28.4. sušluoti šiukšles po medžiais, po krūmais, ant gazonų ar gėlynų, prie urnų ir šiukšlių rinktuvų;

28.5. palikti darbo įrankius važiuojamojoje gatvės dalyje;

28.6. įrankių (raktų, replių, žnyplių) negalima pailginti ant rankenų užmaunant vamzdžius ir pan.;

28.7. apdorojamos detalės, ruošiniai, įrankiai turi būti padėti taip, kad nenukristų;

28.8. montavimo, statybos, dažymo, ir kitus remonto darbus prie elektros srovės tinklų galima vykdyti tik tada, kai išjungiama elektros įtampa arba kai laidai yra patikimai izoliuoti nuo išorės;

28.9. Darbuotojas privalo išmanyti dažymo būdus, medžiagų, su kuriomis dirba, savybes, žinoti jų sudėtines dalis, kenksmingumą, laikytis įrangos, mechanizmų eksploatavimo taisyklių;

28.10. įvairias dažymo medžiagas ruošti specialiose patalpose pagal gamyklos instrukcijų reikalavimus. Medžiagos turi turėti sertifikatus arba pasus su kenksmingų medžiagų charakteristikomis. Nenaudoti lakų, dažų. klijų, skiediklių nežinant jų paskirties, naudojimo instrukcijos;

28.11. dažų, lakų ir skiediklių tarą galima atidaryti tik su kibirkščių nekeliančiu įrankiu;

28.12. dažyti patalpose galima tik įjungus priverstinę ventiliaciją arba atidarius langus;

28.13. tuščią dažų, lakų, skiediklių tarą tuoj pat išnešti iš darbo vietos ir sudėti į tam skirtą vietą;

28.14. atsitiktinai išlietus ant grindų dažus reikia nedelsiant užberti sausu smėliu arba pjuvenomis ir pašalinti iš darbo vietos;

28.15. dirbant aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais, įrankius laikyti specialiame krepšelyje;

28.16. pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu;

28.17. kopėčios turi būti išbandytos, turėti inventorinį numerį;

28.18. pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus;

28.19. leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas kopėčias;

28.20. ilgas kopėčias, kurios po lipančio ar stovinčio ir dirbančio kojomis linksta ir siūbuoja, reikia per vidurį sutvirtinti kitomis trumpesnėmis kopėčiomis arba lenta;

28.21. medinėse kopėčiose briaunose ir pakopose leidžiami tik išilginiai ne ilgesni kaip 100 mm ir ne gilesni kaip 5 mm įskilimai. Esant skersiniams įlūžimams, kopėčiomis naudotis draudžiama;

28.22. jeigu negalima patikimai pritvirtinti pristatomų kopėčių viršaus, taip pat dirbant toje vietoje, kur dažnai vaikšto žmonės, reikia, kad kopėčias prilaikytų kitas darbuotojas;

28.23. kopėčias, statomas priešais duris, turi prilaikyti kitas darbuotojas, arba duris reikia užrakinti;

28.24. daiktus, reikalingus ant kopėčių dirbančiam žmogui kelti į viršų, pririštus prie virvės vidurio, o kad keliami daiktai nesiūbuotų, antrąjį virvės galą turi laikyti apačioje stovintis darbuotojas.

29. Rinkti šiukšles rankomis leidžiama tik mūvint pirštines.

30. Susipažinti su gautomis cheminėmis medžiagomis, patikrinti, ar sveika tara, ar yra užrašai – etiketės su nurodytu cheminės medžiagos pavadinimu, svoriu, tūriu, rūšimi, pagaminimo data.

31. Ruošiant tirpalus, laikytis nurodytų proporcijų. Preparatų tirpalų paruošiama tiek, kiek reikės tos dienos darbams.

32. Cheminėms medžiagoms patekus ant spec. rūbų, odos paviršiaus, būtina tuoj pat jas

nuvalyti sausu skudurėliu. Odą nuplauti tekančiu vandeniu.

33. Dirbant su cheminėmis medžiagomis nemaišyti jų tarpusavyje. Saugotis, kad cheminės medžiagos nepatektų ant odos ar į akis bei kvėpavimo takus.

34. Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą, jei krovinys yra: sunkus arba didelis, griozdiškas arba nepatogus suimti (paimti), nestabilus arba jo turinys sunkiai perkeliamas, tokioje padėtyje, kad turi būti laikomas arba juo turi būti manipuliuojama per atstumą nuo liemens, arba liemenį lenkiant arba sukant, galintis sužeisti darbuotojus, susidūrus, dėl savo kontūrų ir (arba) konsistencijos.

35. Kai kroviniai pernešami rankomis ir kraunami į krūvas ar rietuves, krovimo darbai neturi kelti pavojaus saugai ir sveikatai. Kroviniai turi būti tinkamai įpakuoti ir parengti kėlimui, neturi slysti ir kristi, o rietuvės iširti ar pajudėti.

36. Nešamo krovinio svoris, forma, paviršius, suėmimo ir paėmimo sąlygos, padėtis prieš ir po kėlimo bei pakėlimų kiekis tarpusavyje turi būti kuo geriau suderinti, kad atliekant kėlimo rankomis darbus neiškiltų pavojus saugai ir sveikatai.

37. Nešant krovinį rankiniu būdu, pasirinkti laisvą, lygų ir trumpiausią kelią.

38. Nešant krovinius vienam paskui kitą vorele, reikia išlaikyti tokį atstumą, kad krisdamas krovinys nekliudytų priekyje einančio.

39. Padėjus krovinį į vietą, įsitikinti, ar jis stovi stabiliai.

40. Kai krovinio kėlimas rankomis gali kelti pavojų saugai ir sveikatai, jei tai įmanoma ir tikslinga, turi būti naudojamos tinkamos techninės priemonės.

41. Naudojantis karučiu, reikia laikytis šių reikalavimų:

41.1. pakraunant medžiagas į karutį, negalima jų mesti, o reikia tvarkingai sudėti;

41.2. karučiui kelias turi būti laisvas, kad jis niekur neužkliūtų.

41.3. naudojantis karučiu, kai įmanoma, geriau jį stumti, o ne traukti.

42. Naudoti visą kūną stumti/traukti karutį, stengtis išvengti stūmimo/traukimo naudojant pečių ir rankų jėgą.

43. Saugoti kojas nuo prispaudimo.

44. Kastuvu į dėžes, vežimėlius, karučius žemę, smulkias šiukšles ir pan. reikia krauti pavėjui, kad jos nepatektų ant praeinančių ir šalia dirbančių žmonių.

45. Šiukšles, atliekas krauti į specialiai tam skirtą vietą (tarą), nepalikti jų praėjimuose, kampuose ir neapšviestose vietose.

46. Draudžiama šiukšles šiukšlinėse ir polietileniniuose maišuose spausti rankomis, kojomis ar kita kūno dalimi, nes yra pavojus susižeisti aštriais, smailiais šiukšlių maišuose esančiais daiktais. Draudžiama šiukšlių maišus nešti glėbyje ar ant pečių.

V SKYRIUS
DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

47. Pastebėjus, kad gali įvykti nelaimingas atsitikimas ar avarija, galinti sukelti nelaimingą atsitikimą ar gaisrą, Darbuotojas nedelsdamas turi nutraukti darbą ir informuoti tiesioginį vadovą.

48. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems, prireikus iškviesti gydytoją ir informuoti tiesioginį vadovą.

49. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius bendruoju pagalbos telefonu 112, informuoti tiesioginį vadovą ir Mokyklos direktorių ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

VI SKYRIUS
DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

50. Baigęs darbą, Darbuotojas privalo:

50.1. sutvarkyti darbo vietą, surinkti darbo įrankius ir padėti į jų saugojimo vietą;
50.2. šiukšles sudėti į dėžes arba į tam tikslui skirtas vietas;
50.3. nusivilkti darbo drabužius, nusiauti darbo avalynę, atlikti asmeninės higienos procedūras ;
50.4. nusiplauti rankas šiltu vandeniu su muilu;
50.5. uždaryti patalpų langus, išjungti elektros prietaisus, užrakinti duris, raktus padėti į jų saugojimo vietą;
50.6. apie visus darbo metu pastebėtus įvykusius nesklandumus informuoti tiesioginį vadovą.

_____